

Dosarul nr. 2rc-65/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (Jud: A. Cucerescu)

Instanța de apel: Curtea de apel Chișinău (Jud: M. Anton, V. Cotorobai, I. Țurcan)

DECIZIE

17 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Cims-73”, reprezentată de avocatul Mihail Balaban,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului împotriva Societății Comerciale „Splendorix” Societate cu Răspundere Limitată și Societății Comerciale „Josan Prim” Societate cu Răspundere Limitată, intervenienți accesorii Societatea pe Acțiuni „Cims-73” și Agenția Servicii Publice cu privire la constatarea nulității contractului de ipotecă, radierea ipotecii și a dreptului de proprietate,

împotriva încheierii din 28 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au restituit cererile de apel depuse de Societatea Comercială „Josan Prim” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea pe Acțiuni „Cims-73”,

c o n s t a t ă :

La 17 iunie 2016, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a depus cerere de chemare în judecată împotriva SC „Splendorix” SRL și SC „Josan Prim” SRL, intervenienți accesorii SA „Cims-73” și Agenția Servicii Publice cu privire la constatarea nulității contractului de ipotecă, radierea ipotecii și a dreptului de proprietate.

Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a solicitat constatarea nulității absolute a contractului de ipotecă nr. 885 din 26 februarie 2013, încheiat între SC „Splendorix” SRL și SC „Josan Prim” SRL, în temeiul căruia sau ipotecat bunurile imobile amplasate în mun. Chișinău, or. Codru, nr. cadastrale 0131126068.01, 0121126068.02, 0131126068.03, radierea din Registrul bunurilor imobile a ipotecii instituite în temeiul contractului de ipotecă, radierea din Registrul bunurilor imobile a interdicției instituite în temeiul Preavizului de exercitare a dreptului de gaj al SC „Josan Prim” SRL în privința bunurilor imobile amplasate în or. Codru, mun. Chișinău, nr. cadastrale 0131126068.01, 0121126068.02, 0131126068.03 și radierea dreptului de proprietate al SC „Splendorix” SRL asupra bunurilor imobile.

Prin hotărârea din 30 mai 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

S-a dispus radierea din Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate al SC „Splendorix” SRL asupra bunurilor imobile amplasate în mun. Chișinău, or. Codru, nr. cadastrale 0131126068.01, 0121126068.02, 0131126068.03.

S-a dispus anularea contractului de ipotecă nr. 885 din 26 februarie 2013, încheiat între SC „Splendorix” SRL și SC „Josan Prim” SRL, în temeiul căruia s-a ipotecat bunurile imobile amplasate în mun. Chișinău, or. Codru, nr. cadastrale 0131126068.01, 0121126068.02, 0131126068.03.

S-a dispus radierea din Registrul bunurilor imobile a ipotecii instituite în temeiul contractului de ipotecă nr. 885 din 26 februarie 2013, în privința bunurilor imobile amplasate în mun. Chișinău, or. Codru, nr. cadastrale 0131126068.01, 0121126068.02, 0131126068.03.

S-a dispus radierea din Registrul bunurilor imobile a preavizului de exercitate a dreptului de gaj al SC „Josan Prim” SRL, în privința bunurilor imobile amplasate în mun. Chișinău, or. Codru, nr. cadastrale 0131126068.01, 0121126068.02, 0131126068.03.

La 01 iulie 2019, SC „Splendorix” SRL a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 30 mai 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Totodată, la 01 iulie 2019, SA „Cims-73” a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea cererii, casarea hotărârii din 30 mai 2019, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

La 01 iulie 2019, SC „Josan Prim” SRL a depus cerere de apel, solicitând admiterea apelului și casarea hotărârii din 30 mai 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

Prin încheierea din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererilor de apel și s-a comunicat apelantelor despre necesitatea prezentării cererilor de apel motivate și bonurile de plată a taxei de stat în sumă de 5595,75 lei, fiindu-le acordat termen de 10 zile, din momentul recepționării încheierii. S-a explicat SA „Cims-73”, SC „Josan Prim” SRL și SC „Splendorix” SRL că dacă nu vor lichida neajunsurile menționate, cererile de apel nu vor fi considerate depuse și vor fi restituite.

Prin încheierea din 28 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-au restituit cererile de apel depuse de SC „Josan Prim” SRL și SA „Cims-73”, din motiv că nu au înlăturat neajunsurile menționate în încheierea din 11 septembrie 2019.

Ulterior, prin încheierea din 28 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a acceptat în procedură cererea de apel depusă de SC „Splendorix” SRL, fiind stabilită ședința de judecată pentru 21 ianuarie 2020, ora 11:00.

Prin decizia din 21 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de SC „Splendorix” SRL și s-a menținut hotărârea din 30 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău.

La 20 ianuarie 2020, SA „Cims-73”, reprezentată de avocatul Mihail Balaban a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 28 noiembrie 2019 a Curții de Apel

Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate cu pronunțarea unei decizii de acceptare spre examinare a cererii de apel.

În motivarea recursului, SA „Cims-73” a indicat că la 28 octombrie 2019, prin intermediul poștei electronice a recepționat încheierea din 11 septembrie 2019, prin care nu s-a dat curs cererii de apel. Ulterior, la 07 noiembrie 2019, prin intermediul oficiului poștal a expediat în adresa Curții de Apel Chișinău cererea de apel motivată, cu solicitarea de scutire de la plata taxei de stat.

Recurenta a mai relatat că așteptând examinarea cererii de scutire de la plata taxei de stat, la 13 ianuarie 2020, de pe pagina web a Curții de Apel Chișinău a aflat despre restituirea cererii de apel. Totodată, a indicat că încheierea recurată este ilegală, neîntemeiată și urmează a fi casată.

Mai mult, SA „Cims-73” a menționat că s-a conformat indicațiilor instanței de apel și a prezentat în termen apelul motivat și solicitarea de scutire de la plata taxei de stat

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele cauzei, se confirmă faptul că Curtea de Apel Chișinău a expediat participanților la proces copia încheierii din 28 noiembrie 2019 (vol. II, f.d. 144), însă date despre recepționarea încheierii recurate la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a depus cererea de recurs în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Colegiul judiciar menționează că SA „Cims-73” a contestat încheierea din 28 noiembrie 2019, în partea restituirii cererii de apel depusă de aceastas. Astfel, instanța se va expune asupra legalității actului judecătoresc contestat doar în partea de vizează SA „Cims-73”.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis, casată încheierea din 28 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în partea restituirii cererii de apel depusă de SA „Cims-73”, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, la faza primirii spre examinare a cererii de apel.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Din materialele dosarului rezultă că, la 17 iunie 2016, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a depus cerere de chemare în judecată împotriva SC „Splendorix” SRL și SC „Josan Prim” SRL, intervenienți accesorii SA „Cims-73” și Agenția Servicii Publice cu privire la constatarea nulității contractului de ipotecă, radierea ipotecii și a dreptului de proprietate.

Fiind investită cu examinarea prezentei cauze, prima instanța prin hotărârea din 30 mai 2019 a admis integral acțiunea înaintată de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (vol. II, f.d. 85, 98-107).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 01 iulie 2019, SC „Splendorix” SRL, SC „Josan Prim” SRL și SA „Cims-73” au depus cereri de apel nemotivate, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (vol. II, f.d. 92-97)

În conformitate cu art. 364 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În corespundere cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 11 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererilor de apel și s-a comunicat apelantelor despre necesitatea prezentării cererilor de apel motivate și bonurile de plată a taxei de stat în sumă de 5595,75 lei, fiindu-le acordat termen de 10 zile, din momentul recepționării încheierii. S-a explicat SA „Cims-73”, SC „Josan Prim” SRL și SC „Splendorix” SRL că dacă nu vor lichida neajunsurile menționate, cererile de apel nu vor fi considerate depuse și vor fi restituite (vol. II, f.d. 114-117).

Conform scrisorii de însoțire, se atestă faptul că Curtea de Apel Chișinău, prin intermediul oficiului poștal a expediat în adresa recurentei-apelante copia încheierii din 11 septembrie 2019, prin care nu s-a dat curs cererii de apel (vol. II, f.d. 118). Totodată, la 28 octombrie 2019, ora 13:19, încheierea menționată a fost expediată și la adresa electronică a avocatului Mihail Balaban avocat.balaban@gmail.com (vol. II, f.d. 121-122).

La 07 noiembrie 2019, prin intermediul oficiului poștal SA „Cims-73”, reprezentată de avocatul Mihail Balaban a expediat în adresa Curții de Apel Chișinău, cererea de apel motivată, fără a anexa taxa de stat, însă a solicitat scutirea de la plata acesteia (vol. II, f.d. 136-139), cererea fiind înregistrată în cancelaria instanței de apel al 11 noiembrie 2019 (vol. II, f.d. 136-139).

Ulterior, prin încheierea din 28 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-au restituit cererile de apel depuse de SC „Josan Prim” SRL și SA „Cims-73”. (vol. II, f.d. 140-143).

Din conținutul încheierii recurate rezultă că restituirea cererii de apel a fost generată de faptul că apelanta nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței, dispuse prin încheierea din 11 septembrie 2019, referitor la prezentarea cererii de apel motivate și a dovezii de plată a taxei de stat.

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Instanța de recurs constată că este eronată soluția instanței de apel de restituire a apelului declarat de SA „Cims-73”, în situația în care art. 368 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, direct indică că dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În cadrul dreptului la un proces echitabil se analizează dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri judiciare de a prezenta instanței observațiile, argumentele și mijloacele sale de probă, coroborat cu dreptul fiecărei părți ca aceste observații și argumente să fie primite spre examinare în mod efectiv.

În corespundere cu art. 111 Cod de procedură civilă, termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.

Totodată, art. 261 alin. (1) Cod civil (în vigoare până la 01 martie 2019), stabilește că dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Astfel, începutul termenului se stabilește după regula indicată în alin. (1) art.261, potrivit căruia, termenele în dreptul civil încep a curge din ziua următoare după data calendaristică sau survenirea evenimentului, care determină începutul acestora. Această regulă se referă și la calcularea termenelor în ore și minute – termenul începe a curge de la unitatea următoare. Ziua care marchează începutul calculării termenului nu se ia în considerare la calculare.

Prin urmare, luând în considerare că încheierea din 11 septembrie 2019 a fost recepționată, prin intermediul poștei electronice, la 28 octombrie 2019 de către avocatul Mihail Balaban, fapt menționat de către acesta și în cererea de recurs, se constată că termenul în care SA „Cims-73” urma să se conformeze indicațiilor instanței de apel a început a curge de la 29 octombrie 2019 și a expirat la 07 noiembrie 2019.

La caz, prevederile art. 112 alin. (3) Cod de procedură civilă, indică asupra faptului că actul de procedură pentru care este stabilit un termen poate fi îndeplinit până la ora 24 a ultimei zile din termen. Dacă cererile de apel sau de recurs, documentele sau sumele bănești au fost predate la oficiul poștal sau la telegraf, sau prin alte mijloace de comunicație înainte de ora 24 din ultima zi a termenului, actul de procedură se consideră îndeplinit în termen.

Astfel, termenul procedural nu se consideră încălcat în cazul în care cererea de chemare în judecată, cererea de apel, de recurs sau de revizuire, documentele sau sumele de bani au fost transmise prin poștă, telegraf sau orice alt mijloc de comunicare, până la ora 24:00 a ultimei zile a termenului. În asemenea situații, acțiunea procesuală se consideră realizată în termen, iar predarea documentului către structurile de comunicație echivalează cu executarea acțiunii în instanța de judecată.

Or, instanța de apel, în încheierea din 11 septembrie 2019, nu a concretizat modul și locul de depunere a cererii de apel motivate.

Astfel, având în vedere că, la 07 noiembrie 2019, ora 16:26, avocatul Mihail Balaban a expediat prin intermediul oficiului poștal cererea de apel motivată (vol. II, f.d. 190), instanța de recurs consideră că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a depus apelul motivat în termen.

Totodată, Colegiul judiciar învederează că instanța de apel în încheierea din 11 septembrie 2019 a indicat că se va expune asupra restituirii cererii de apel la data expirării termenului acordat, însă nu se înțelege din ce motive a așteptat până la 28 noiembrie 2019, pentru a se expune asupra restituirii cererii de apel, luând în considerare că actul de procedură a fost înregistrat în cancelaria instanței, la 11 noiembrie 2019.

În conformitate cu art. 26 alin. (2) Cod de procedură civilă, contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu cauza dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

Totodată, instanța de recurs reține că art. 26 alin. (4) Cod de procedură civilă, prevede că egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Din sensul normelor de drept citate se deduce că contradictorialitatea și egalitatea părților se asigură inclusiv prin calcularea corectă a termenelor procedurale și respectarea de către instanța de apel a prevederilor Codului de procedură civilă.

În susținerea acestei opinii se va remarca și faptul că dreptul la o cale de atac este consfințit și în Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, în jurisprudența sa constantă Înalta Curte a reiterat că articolul 6 §1 din Convenție nu garantează dreptul la apel asupra unei hotărâri de primă instanță. Cu toate acestea, atunci când dreptul intern prevede un drept la apel, procedura respectivă va fi examinată ca o extensiune a procesului de judecată și, prin urmare, va constitui un drept garantat de articolul 6 din Convenție.

Distinct de cele relatate mai sus, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de SA „Cims-73”, reprezentată de avocatul Mihail Balaban, de a casa încheierea din 28 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în partea restituirii cererii de apel depusă de SA „Cims-73”, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, la faza de primire spre examinare a cererii de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Cims-73”, reprezentată de avocatul Mihail Balaban.

Se casează încheierea din 28 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în partea restituirii cererii de apel depusă de SA „Cims-73”, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului împotriva Societății Comerciale „Splendorix” Societate cu Răspundere Limitată și Societății Comerciale „Josan Prim” Societate cu Răspundere Limitată, intervenienți accesorii Societatea pe Acțiuni „Cims-73” și Agenția Servicii Publice cu privire la constatarea nulității contractului de ipotecă, radierea ipotecii și a dreptului de proprietate.

Se restituie cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la faza de primire spre examinare a cererii de apel depusă de Societatea pe Acțiuni „Cims-73”.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Galina Stratulat

Nicolae Craiu